

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра ЕПІЗООТОЛОГІЇ, МІКРОБІОЛОГІЇ І ВІРУСОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету ветеринарної медицини

Микола ЦВЛІХОВСЬКИЙ

“ ” 2023 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри епізоотології,
мікробіології і вірусології

Протокол №4 від «17» квітня 2023 р.

Завідувач кафедри епізоотології,
мікробіології і вірусології

Володимир МЕЛЬНИК

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Ветеринарна медицина»

д.вет.н., професор, завідувач кафедри терапії
і клінічної діагностики

Наталія ГРУШАНСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ветеринарні превентивні технології заразних хвороб
великої рогатої худоби

спеціальність - 211 – «Ветеринарна медицина» _____

освітня програма Ветеринарна медицина _____

Факультет Ветеринарної медицини

Розробники: Литвиненко Віктор Миколайович к.вет.н., доцент
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Ветеринарні превентивні технології заразних хвороб великої рогатої худоби

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	211 – «Ветеринарна медицина»	
Освітня програма	Ветеринарія	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	1	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Курс (рік підготовки)	6	
Семестр	12	
Лекційні заняття	30 год.	
Практичні, семінарські заняття	45 год.	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	105 год.	
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3 год.	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета опанування методик та технологій лікарської справи в діагностиці та профілактиці інфекційних хвороб великої рогатої худоби

Завдання:

- вміти оцінювати епізоотичний стан тваринницьких об'єктів, місцевості, пасовищ, водоймищ та інших об'єктів;
- ознайомити магістрів з структурою та особливостями роботи бактеріологічного, серологічного та вірусологічного відділів лабораторії ветеринарної медицини;
- вивчити методику складання протиепізоотичних заходів по забезпеченню благополуччя господарств, населених пунктів щодо інфекційних та інвазійних хвороб;
- опанувати методику проведення дезінфекції, дезінвазії, дезінсекції та дератизації тваринницьких ферм та інших об'єктів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- принципи контролю за охороною території України або її окремих регіонів від занесення з територій інших країн збудників транскордонних та інших заразних хвороб тварин;
- організацію і проведення планових діагностичних досліджень і профілактичних обробок проти інфекційних та інвазійних хвороб;
- заходи біобезпеки щодо охорони навколишнього середовища і тваринницьких об'єктів від проникнення збудників заразних хвороб;
- здійснювати контроль за дотриманням обслуговуючим персоналом ветеринарно-санітарних правил утримання та забезпечення благополуччя тварин;
- як організувати профілактичну дезінфекцію, дезінвазію, дезінсекцію та дератизацію тваринницьких ферм та інших об'єктів;
- вивчити методику складання протиепізоотичних заходів по забезпеченню благополуччя господарств, населених пунктів щодо інфекційних та інвазійних хвороб;
- ознайомитись з існуючими Державними стандартами лабораторної діагностики інфекційних хвороб тварин бактеріальної, мікологічної та вірусної природи;
- повну схему лабораторної діагностики найважливіших бактеріальних інфекцій;
- нові методи серологічної діагностики інфекційних захворювань тварин (ІФА, РІФ, ПЛР та ін.);
- методики зажиттєвої діагностики інфекційних хвороб жуйних;
- ефективність сучасних протимікробних лікарських засобів широкого спектру дії;
- морфологічні зміни крові жуйних тварин при застосуванні протимікробних лікарських засобів;
- біохімічні зміни крові у жуйних при застосуванні протимікробних лікарських засобів;
- сучасну динаміку найбільш поширених в Україні інфекційних хвороб великої рогатої худоби.

вміти:

- передбачити можливість виникнення і поширення хвороб жуйних тварин;
- своєчасно визначати прогноз щодо перебігу і закінчення хвороби;
- запобігати виникненню ускладнень у тварин при щепленні, введенні лікарських речовин, сироваток, тканинних препаратів, проведенні хірургічних операцій, проведенні масових ветеринарних обробок, транспортуванні тварин тощо;
- проводити санацію тваринницьких приміщень хімічними, біологічними і фізичними методами;
- проводити перевірку ветеринарних документів, транспортних засобів, огляд тварин та підконтрольних вантажів, що імпортуються, експортуються, є транзитними чи перевозяться в межах держави;
- організувати і проводити профілактичний карантин;
- оформити експертизи при завершенні досліджень;
- організувати заходи з ліквідації транскордонних та емерджентних хвороб великої рогатої худоби;
- проводити заходи щодо недопущення зараження фахівців ветеринарної медицини хворобами, спільними для тварин і людей, при виконанні ними комплексу заходів, спрямованих на ліквідацію хвороби;
- проводити заходи щодо недопущення зараження обслуговуючого персоналу хворобами, спільними для тварин і людей, при догляді за інфекційнохворими тваринами.

НАБУТТЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ:

інтегральна компетентність (ІК): забезпечення епізоотичного благополуччя за моніторингових досліджень об'єктів скотарства

загальні компетентності (ЗК):

- Здійснювати контроль та нагляд за дотриманням обслуговуючим персоналом ветеринарно-санітарних правил утримання, годівлі і водопою тварин;
- Оцінювати епізоотичний стан тваринницьких об'єктів, місцевості, пасовищ, водоймищ та інших об'єктів;
- Визначити епізоотичні показники для діагностики, моделювання та прогнозування;
- Вияснити за наявними літературними джерелами особливості сучасних заходів з маловідомих, емерджентних та транскордонних захворювань.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

- Складання діагностичних, протиепізоотичних заходів по забезпеченню благополуччя господарств, населених пунктів щодо контагіозних хвороб;
- Складання проекту рішень ліквідації інфекційної хвороби на території району;
- Раціонально використовувати відповідні діагностичні та терапевтичні інструменти для попередження та боротьби з транскордонними хворобами та патогенами;
- Розуміти та брати участь в реалізації плану дії в надзвичайних умовах для контролю транскордонних хвороб, включаючи гуманний забій тварин;
- Застосовувати знання з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин у професійній діяльності;
- Реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей;
- Розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології;
- Пояснювати концепцію «системи раннього виявлення хвороб».

Програмні результати навчання (ПРН) ОП: пропонувати та використовувати доцільні іноваційні методи і підходи вирішення проблемних ситуацій професійного походження та формулювати висновки на основі обраних методів лікування та профілактики заразних хвороб за певних технологічних процесів у скотарстві.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної форми навчання.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Емерджентні захворювання ВРХ														
Тема 1. Туберкульоз ВРХ як емерджентне захворювання	1	12	2		3		7							
Тема 2. Бруцельоз ВРХ	2	12	2		3		7							
Тема 3. Псевдотуберкульоз ВРХ	3	12	2		3		7							
Змістовий модуль 2. Транскордонні захворювання ВРХ														
Тема 4. Ящур емерджентне транскордонне	4	12	2		3		7							

захворювання історіко-порівняльна характеристика заходів з ліквідації інфекції														
Тема 5. Вірусний дерматит великої рогатої худоби поширення та особливості вакцинопрофілактики	5	12	2		3		7							
Тема 6. Інфекційний ринотрахеїт великої рогатої худоби	6	12	2		3		7							
Змістовий модуль 3. Інфекційні хвороби ВРХ з гострим перебігом														
Тема 7. Сибірка ВРХ		12	2		3		7							
Тема 8. Особливості превентивних заходів за анаеробних інфекцій	8	12	2		3		7							
Тема 9. Чума великої рогатої худоби та світовий досвід її ліквідації	9	12	2		3		7							
Змістовий модуль 4. Особливості перебігу та діагностики латентних і повільноперебігаючих захворювань														
Тема 10. Особливості перебігу та діагностики латентних захворювань на прикладі паратуберкульозу	10	12	2		3		7							
Тема 11. Особливості перебігу губчастоподібної енцелофолопатії	11	12	2		3		7							
Тема 12. Лейкоз великої рогатої худоби	12	12	2		3		7							
Змістовий модуль 5. Факторні хвороби ВРХ														
Тема 13 Некробактеріоз	13	12	2		3		7							
Тема 14 Особливості перебігу, діагностики та ліквідації бактеріальних хвороб молодняка	14	12	2		3		7							
Тема 15 Особливості перебігу, діагностики та ліквідації вірусних хвороб молодняка	15	12	2		3		7							

Разом за змістовим модулем 1	15/30/75	15	30			75						
Усього годин	120											

4. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особливості перебігу, діагностики та ліквідації, ієрсиніозів	2
2	Особливості перебігу, діагностики та ліквідації, лістеріозу	2
3	Епізоотологічні особливості, превентивно-профілактичні та протиєпізоотичні заходи при кампілобактеріозі	2
4	Епізоотологічні особливості, превентивно-профілактичні та протиєпізоотичні заходи при рикетсіозі	2
5	Епізоотологічні особливості, превентивно-профілактичні та протиєпізоотичні заходи при мікоплазмозі	2
6	Етіопатогенез та заходи з ліквідації контагіозної плевропневмонії	2
7	Етіопатогенез та заходи з ліквідації злякисної катаральної лихоманки	2
8	Лептоспіроз ВРХ	2
9	Хламідіоз ВРХ	2
10	Епізоотологічні особливості, превентивно-профілактичні та протиєпізоотичні заходи при стахіботріотоксикозі	2
11	Епізоотологічні та патологоанатомічні особливості аспергільозу	2
12	Епізоотологічні та превентивні заходи щодо трихофітії	2
13	Особливості перебігу, діагностики та ліквідації правцю у жуйних тварин	2
14	Особливості перебігу, діагностики та ліквідації сказу у жуйних тварин	2
15	Особливості перебігу, діагностики та ліквідації правцю і ботулізму у жуйних тварин	2
16	Особливості перебігу, діагностики та ліквідації Злякисного набряку і МКАРу у жуйних тварин	2
17	Особливості перебігу та превентивні заходи з інфекційної ентеротоксемії телят.	2
18	Превентивні заходи щодо колібактеріозу телят	2
19	Превентивні заходи щодо пастерельозу і стрептококозу телят	2
20	Превентивні заходи щодо сальмонельозу телят	2
21	Особливості перебігу, діагностики та ліквідації вірусної діареї	2
22	Вакцинопрофілактика та превентивні заходи за парагрипу телят	2
23	Імунобіологічна корекція мікрофлори кишечника запорука у профілактиці інфекційних хвороб тварин та підвищенні показників продуктивності тварин. Обмежуючі заходи у скотарстві за кодексом наземних тварин	1

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Розробка схеми діагностичних досліджень з туберкульозу на прикладі конкретного господарства	6
2	Обґрунтування державної програми підтримки благополуччя з бруцельозу	6

3	Ознайомлення з міжнародною програмою викорінення хвороби Ауескі	6
4	Вивчення досвіду ліквідації ящуру у Великій Британії	6
5	Порівняння показників економічної ефективності з ліквідації вузликового дерматиту У Болгарії і Македонії.	6
6	Антирабичні заходи направлені на елімінацію сказу в Україні	6
7	Роль МEB у ліквідації чуми великої рогатої худоби	6
8	Світові тенденції профілактики ринотрахеїту великої рогатої худоби	6
9	Обґрунтування емерджентності паратуберкульозу жуйних тварин	6
10	Актуальність псевдотуберкульозу	6
11	Об'єм лабораторних досліджень та вплив губчастоподібної енцефалопатії на економічні показники міжнародної торгівлі країни	6
12	Довести по пунктам факторність некробактеріозу жуйних	6
13	Розглянути різні підходи з ліквідації лейкозу ВРХ	6
14	Система профілактики захворювань молодняка в спеціалізованих господарствах	6
15	Актуальність та програми профілактики вірусних хвороб телят	6
16	Особливості вакцинації тварин проти трихофітії	3
17	Стафілоботріотоксикоз причини виникнення та заходи профілактики	3
18	Аспергильоз та аспергилотоксикоз тварин	3
19	Первинність виникнення та актуальність мікотоксикозів	3
20	Кишкові ієрсиніози у патології жуйних	3
21	Досвід України у ліквідації кампілобактеріозу корів	3
22	Розгляд патогенезу імуносупресивної дії хламідіозів	3
23	Розробка схеми протилептоспірозних заходів на прикладі уявного господарства	4
	Всього	105

6. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

Білет №1

1. Які із перелічених захворювань викликаються бактеріями?

- парагрип
- нодулярний дерматит
- паратуберкульоз
- брадзот
- чума ВРХ
- інфекційна агалактія овець і кіз
- немає правильної відповіді
- трихофітія

2. Які із перелічених захворювань викликаються вірусами?

- кампілобактеріоз
- нодулярний дерматит
- паратуберкульоз
- брадзот
- чума ВРХ
- інфекційна агалактія овець і кіз
- немає правильної відповіді

3. Які із перелічених захворювань викликаються хламідіями?

- нодулярний дерматит
- паратуберкульоз
- брадзот
- чума ВРХ
- інфекційна агалактія овець і кіз
- немає правильної відповіді

4. Які із перелічених захворювань викликаються мікоплазмами?

- парагрип
- нодулярний дерматит
- контагіозна плевропневмонія ВРХ
- чума ВРХ
- інфекційна агалактія овець і кіз
- немає правильної відповіді

5. В яких із перелічених захворювань збудник не встановлений?

- парагрип
- нодулярний дерматит
- паратуберкульоз
- брадзот
- чума ВРХ
- інфекційна агалактія овець і кіз
- немає правильної відповіді

6. Які із перелічених захворювань викликаються хламідіями?

- нодулярний дерматит
- паратуберкульоз
- брадзот
- чума ВРХ

- інфекційна агалактія овець і кіз
- немає правильної відповіді

7. Які із перелічених захворювань викликаються мікоплазмами?

- парагрип
- нодулярний дерматит
- контагіозна плевропневмонія ВРХ
- чума ВРХ
- інфекційна агалактія овець і кіз
- немає правильної відповіді

8. Від яких інфекційних захворювань необхідно диференціювати парагрип ВРХ?

- ринотрахеїт
- бразил
- вірусна діарея
- туберкульоз
- лейкоз

9. Чи є плацента бар'єром для збудника інфекційного ринотрахеїту ВРХ?

- є, в плід можуть проникнути тільки токсини
- є, в плід можуть проникнути тільки антитіла
- є тільки для капсулоутворюючих штамів
- плацента не є бар'єром для збудника ІРТ

10. Які ділянки тіла і органи тварин можуть ушкоджуватися при інфекційному ринотрахеїті ВРХ?

- шкіра вимені
- слизова оболонка носової порожнини і трахеї
- серцевий м'яз
- скелетні м'язи
- печінка
- слизова оболонка піхви
- пряма кишка

11. Описати заходи з ліквідації туберкульозу.

12. Поясніть факторність некробактеріозу корів

8. Методи навчання.

Форми та методи навчання – лекції, лабораторні заняття згідно програми курсу.

9. Форми контролю.

Форми організації контролю знань, система оцінювання – контроль знань здійснюється шляхом виконання студентами лабораторних робіт, виступів з доповідями, складання модульних контрольних робіт за модульно-рейтинговою системою.

Поточний контроль знань студентів здійснюється на лабораторних заняттях і полягає в проведенні попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому (кваліфікаційному) рівні або на окремих його завершених етапах.

Підсумковий контроль включає модульну форму підсумкового контролю після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять і його результати враховуються при виставленні підсумкової оцінки.

Семестровий контроль проводиться у формі екзамену (12-й семестр) в обсязі навчального матеріалу і в терміни, встановлені навчальним планом.

10. **Розподіл балів, які отримують студенти.** Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни **R**_{дис} (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи **R**_{нр} (до 70 балів): **R**_{дис} = **R**_{нр} + **R**_{ат}.

11. Методичне забезпечення

12. Рекомендовані джерела інформації – основні;

1. Законодавство України про ветеринарну медицину. За ред. П.П. Достоевського та В.І. Хоменко. - К.: Урожай. - 1999.-592 с.
2. Литвин В.П., Ярчук Б.М./Загальна епізоотологія/ К. - 1995. - 256 с.
3. Литвин В.П., Олейник Л.В., Корнієнко Л.М. та ін.. Факторні хвороби сільськогосподарських тварин.- К.:Аграрна наука, 2002.-400с
4. Литвиненко В.М., Мельник В.В, Недосєков В.В., Мартинюк О.Г., Сорокіна Н.Г. Епізоотологія у схемах і діаграмах. Навчальний посібник. Київ НУБіП - 2022. - С.310.
5. Ярчук Б.М., Вербицький П.І., Литвин В.П., Корнієнко Л.Є., Домбровський О.Б., Тирсін Р.В., Корнієнко Л.М. Загальна епізоотологія. /Б.М. Ярчук, П.І. Вербицький, В.П. Литвин/ Підручник – Біла Церква. – 2002. – 656 с.
6. Галатюк О.Є., Радзиховський М.Л. Організація профілактичних та оздоровчих заходів при інфекційних хворобах тварин/О.Є. Галатюк, М.Л. Радзиховський. Методичний посібник. –Житомир. – 2013. – 456 с.

– допоміжні;

1. Корнієнко Л.Є., Наливайко Л.І., Недосєков В.В., Ушкалов В.О., Ярчук Б.М., Корнієнко Л.М., Дудніков Л.А. Інфекційні хвороби птиці/ - 2012. - 528 с.
2. Недосєков В.В., Макаров В.В., Мельник В.В. Посібник по викоріненню хвороб шляхом стемпінг-аут/ В.В. Недосєков, В.В. Макаров, В.В. Мельник. Навчальний посібник. – Київ. -2011. – 123 с.
3. Корнієнко Л.Є., Бусол В.О., Недосєков В.В., Ушкалов В.О., Головка А.М., Корнієнко Л.М., Ярчук Б.М., Дудніков Л.А. Інфекційні хвороби тварин з везикулярним синдромом/ Л.Є. Корнієнко, В.О. Бусол, В.В. Недосєков. Навчальний посібник /За редакцією Л.Є. Корнієнка. – Біла Церква. – 2010. – 272 с.

4. Недосеков В.В., Макаров В.В. Міжнародна класифікація хвороб і особливо небезпечні інфекції тварин/ В.В. Недосеков, В.В. Макаров. Навчальний посібник. - Київ. – 2010. 120 с.

13. Інформаційні ресурси

1. www.vet.gov.ua
2. www.rada.gov.ua
3. www.nau.ua
4. Законодавство України/ Верховна рада України. <http://zakon2.rada.gov.ua>
5. Епізоотологічний словник / В.В. Поліщук - 2013. <http://twin.nauu.kiev.ua/vet/vpol.nsf/b3266a3c17f9bb7085256b870069c0a9/80d1fd7045cca177c225730700364b9a?OpenDocument>
6. Спеціальна епізоотологія / А. Ф. Каришева - 2002. <http://medbib.in.ua/spetsialna-epizootologiya.html>
7. Бойко Н.І., Бойко Г.В., Литвиненко В.М., Напненко О.О. Лабораторна діагностика та вакцинопрофілактика захворювань птахів. Київ -2017. С. 551. <http://dspace.nubip.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/5055/1/%d0%91%d0%be%d0%b9%d0%ba%d0%be %d0%9b%d0%b0%d0%b1%20%d0%b4%d1%96%d0%b0%d0%b3%d0%bd%d0%be%d1%81%d1%82%d0%b8%d0%ba%d0%b0%20%d0%bf%d1%82%d0%b0%d1%85%d1%96%d0%b2.pdf>